

Rosse stekelstaart

Oxyura jamaicensis

Laatste update: 17-10-2023

De rosse stekelstaart is een kleine eend (35-43 cm) die al duikend onder water naar voedsel zoekt. Volwassen mannetjes hebben een blauwe snavel, een wit gezicht, zwarte kopkap en een roodbruin lichaam. De kleuren van vrouwtjes en jonge vogels zijn minder uitgesproken: de snavelkleur is grijsig, de kopkap donkerbruin en de lichaamsveren bruin gevlekt.

De witkopeend is de enige in Europa voorkomende soort die op de rosse stekelstaart lijkt. In Nederland is deze soort een dwaalgast. De witkopeend is groter (43-48 cm) en heeft een sterk gezwollen snavelbasis, met name volwassen mannetjes. In prachtkleed hebben de mannetjes ook meer witte veren op de kop dan de rosse stekelstaart. De witkopeend heeft echter nooit wit op de onderstaartdekveren zoals de rosse stekelstaart.

Foto: Hans van der Meulen ([Nederlands Soortenregister](#))

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2023

Het grootste aantal rosse stekelstaarten bevond zich in Engeland, maar door bestrijding is het aantal exemplaren fors afgenomen. Verder is de soort aanwezig in België, Frankrijk, Ierland en Nederland. Momenteel zijn er echter in alle vijf landen uitroeiingsprogramma's aan de gang, vooral in Frankrijk binnen het [LIFE-project Oxyura](#). De verwachting is dat de rosse stekelstaart zich kan vestigen in een groot deel van Europa.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

De rosse stekelstaart is genetisch verwant aan de wereldwijd bedreigde witkopeend. Deze komt in Spanje voor. De rosse stekelstaart kan kruisen met de witkopeend waardoor bij aanwezigheid van beide soorten in hetzelfde gebied, de witkopeend kan verdwijnen. Hierdoor is de rosse stekelstaart de grootste bedreiging van het voortbestaan van de witkopeend.

Effect op ecosystemendiensten

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Er zijn geen effecten bekend.

De mogelijkheid van hybridisatie met de witkopeend is de reden voor plaatsing van de rosse stekelstaart op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2023

De rosse stekelstaart is aanwezig op diverse plekken, met name in het westen van Nederland.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

De rosse stekelstaart heeft in Nederland geen effect op inheemse soorten. Deze soort staat op de Unielijst om te voorkomen dat dieren in Spanje terechtkomen.

3. Wet- en regelgeving

De rosse stekelstaart staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Particulieren en dierentuinen die die deze soort al in bezit hadden voordat de Unielijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst, wat zij kunnen doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen.

Informatie over mogelijke beheermaatregelen is te vinden in dit [rapport](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

De rosse stekelstaart is oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Amerika.

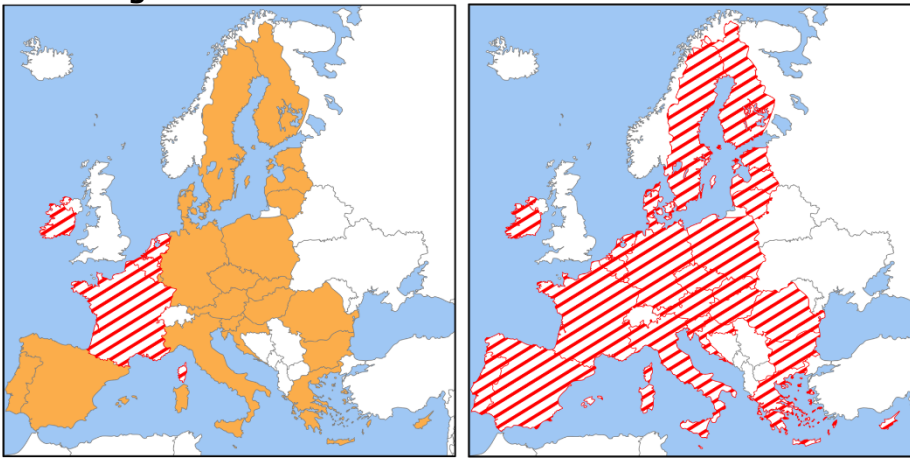
Habitat

De rosse stekelstaart broedt op relatief kleine, met riet omzoomde meren en plassen. Buiten het broedseizoen komt de eend ook voor op grotere wateren in ons land.

Introductieroute Europa

Dierparken en privé-collecties.

Aanwezigheid in de EU

Links: Gevestigd in de EU in 2023 (rood gearceerde landen), rechts: mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven. Bron: [CABI 2023](#), [Oxyura jamaicensis](#).

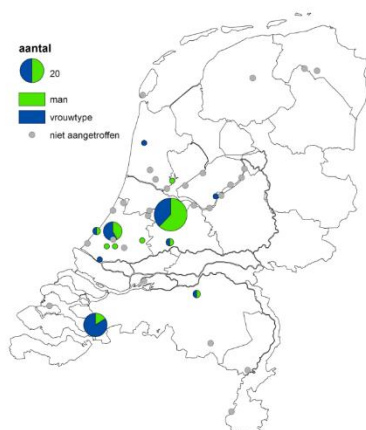
Introductieroute Nederland

Het is niet zeker waar de rosse stekelstaarten in Nederland vandaan komen. Mogelijk zijn de eenden zelf uit Engeland, waar een grote populatie is, naar ons land gekomen. De rosse stekelstaart is geliefd bij volièrehouders. Het is dus ook mogelijk dat er eenden zijn ontsnapt of uitgezet.

Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2023: de rosse stekelstaarten zijn aanwezig op diverse plekken. Plekken waar regelmatig meerdere exemplaren bijeen verblijven zijn onder meer het Markiezaat, Vogelplas Starrevaart bij Leidschendam en de omgeving van Loosdrecht.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1973.

Aantallen rosse stekelstaarten vastgesteld tijdens landelijke telling in de tweede helft van december 2018. Er werden in totaal 81 rosse stekelstaarten geteld. De grootste aantallen werden geteld in de omgeving van Loosdrecht (37 individuen), het Markiezaat (19 individuen) en de Vogelplas Starrevaart (12 individuen). Bron: [Sovon Vogelonderzoek Nederland](#)

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie in Nederland is sterk verminderd sinds de plaatsing op de Unielijst in 2016. De rosse stekelstaart heeft zich al gevestigd in Nederland. Na een toename van de aantallen eind jaren negentig en de eerste jaren van de 21^e eeuw, met een maximum van 97 exemplaren in het seizoen 2005/06, zijn de landelijke aantallen daarna weer wat achteruitgegaan. De afname in aantallen na 2006, heeft in 2018 niet doorgezet.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- CABI 2023. [Oxyura jamaicensis](#). In: Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. Bezocht op 17-10-2023.
- Cranswick, PA, & C Hall. 2020. [Eradication of the Ruddy Duck Oxyura jamaicensis in the Western Palaearctic: a review of progress and a revised Action Plan for 2021–2025](#). WWT report to the Bern Convention.
- IUCN, 2017. [Information on non-lethal measures to eradicate or manage vertebrates included on the Union list](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission.
- Nederlands Soortenregister. [Rosse stekelstaart](#). Bezocht op 17-10-2023.
- Slaterus R. 2019. [Het voorkomen van de Rosse Stekelstaart in Nederland, situatie december 2018](#). Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2019. [Hoeveel rosse stekelstaarten overwinteren er momenteel in Nederland?](#) Kijk op Exoten, nr. 26
- [Sovon.nl](#) Bezocht op 17-10-2023.